

Operation Rosario and the Escalation of the Anglo- Argentinian Conflict in 1982

Paul Claudiu COTÎRLEȚ¹

¹ Senior Lecturer, Faculty of Letters,
“Vasile Alecsandri” University of Bacau,
Romania, E-mail:
cotirlet_claudiu@yahoo.com

Abstract: *A small garrison of the British Royal Navy was swallowed up by the superior forces of a much larger nation in just a few hours. This may be the title of a report from the beginning of April 1982. The impact of Operation Rosario on the international arena and the evolution of the conflict was much more complex and had major repercussions on maintaining world peace. Why Argentina chose to invade the Falkland Islands and what caused the "spark" of the conflict to erupt at alarming levels, are questions whose answers you can find in this article. The Battle of Stanley was one of the most unequal armed actions between two states during the 20th century and drew a small group of South Atlantic islands to the attention of the whole world.*

Keywords: *diplomacy, conflict, invaders, peace, islands.*

How to cite: Cotîrleț, P.C. (2020). Operation Rosario and the Escalation of the Anglo-Argentinian Conflict in 1982. *Anuarul Universității “Petre Andrei” din Iași, Fascicula: Drept, Științe Economice, Științe Politice*, 26, 61-75.
<https://doi.org/10.18662/upalaw/49>

Introducere

Problema Insulelor Falkland, cunoscute și ca Insulele Malvine, este o problemă recurentă a Americii de Sud. Odată cu independența Argentinei de Spania, în 1810, guvernul de la Buenos Aires a intrat în posesia arhipelagului. În anul 1823, guvernul argentinian a numit un guvernator al regiunii, dar, pe 3 ianuarie 1833, corveta „Clio”, sub pavilion britanic, avea să ocupe Puerto Soledad, expulzând coloniștii argentinieni, iar în 1834 ocupa întregul teritoriu. Până în prezent, Marea Britanie continuă să ocupe Insulele Falkland în virtutea „dreptului forței” (Ciucă, 2018: 55-74; 2019: 5-8).

Istoria Insulelor Falkland este una zbuciumată. Deși oarecum izolată, din cauza distanțelor mari față de vecinii săi, insula a fost în secolul trecut martoră a trei războaie (1833, 1914, 1982). În articolul de față este reliefat modul în care conflictul anglo-argentinian a escaladat odată cu invazia trupelor argentinieni ce a purtat numele de *Operațiunea Rosario*. Deși Marea Britanie a stăpânit fără întrerupere insulele din 1833, Argentina nu a încetat niciodată să își afirme și să ceară drepturile legate de acestea. În secolul XX, Argentina și-a reînnoit pretențiile de suveranitate asupra insulelor în anii 1910, 1927 și 1964 (Anderson, 2002: 12). Începând cu anul 1927, Argentina a solicitat și suveranitatea asupra insulelor Georgia de Sud și Sandwich de Sud.

Rezoluția 2065 a Adunării Generale ONU solicita începerea negocierilor între Marea Britanie și Argentina pentru soluționarea disputei. A fost unul dintre cei mai importanți pași făcuți pentru detensionarea relațiilor dintre cele două state. Chiar dacă au existat acorduri de cooperare, cum a fost cel din domeniul comunicațiilor semnat în 1971 sau cel comercial din anul 1974, și numeroase comisii consultative formate din înalți reprezentanți, negocierile privind suveranitatea nu au progresat. Șicanele de factură navală realizate de către serviciile militare britanice și de către cele argentinieni au dus la creșterea tensiunilor și la redactarea unor variante de răspuns militar. Per total, discuțiile purtate între anii 1966 și 1982 nu au oferit niciun rezultat concret în privința găsirii unei soluții amiabile între cele două state.

Justificarea și aplicarea metodologiei

Anul 1982 poate fi considerat a fi cel mai fierbinte an al Războiului Rece, deoarece este unul în care lumea a fost martoră la patru războaie locale de intensitate ridicată, purtate în Orientul Mijlociu, Atlanticul de Sud și Afganistan. Războiul Rece a fost „încălzit” periodic de războaie locale. Încercarea URSS de a răspândi ideologia comunistă și politica SUA de a

îngrădi zona de influență a URSS au stat la baza multor războaie. Majoritatea dintre acestea au fost purtate între cele două mari puteri prin intermediari. Cu toate acestea, puterile nu au ezitat să se implice personal în unele dintre ele. Pentru SUA și URSS, războaiele au fost nu numai un câmp de confruntare ideologică ci și un poligon de încercare al celor mai noi armamente și procedee de luptă (Gologan, 2007: 5).

Deși petrecut în cel mai fierbinte an al Războiului Rece, cel pentru Insulele Falkland nu a fost unul ideologic, el opunând două țări ce luptau împotriva ideologiei comuniste (Anglia în NATO, iar Argentina, împreună cu SUA, împotriva insurgenței comuniste din America de Sud). Ca urmare, URSS nu a dorit să intervină în favoarea nici uneia din ele, iar decizia SUA de a sprijini Anglia s-a dovedit a fi hotărâtoare.

Războiul din Insulele Falkland a fost analizat temeinic din punct de vedere militar și juridic atât la nivel internațional, cât și la nivel local. Lucrări precum cele ale lui Duncan Anderson, Max Hastings, Martin Middlebrook sau Ezequiel Mercau sunt adevărate capodopere academice pentru cei ce doresc să afle detalii concludente despre conflictul din anul 1982. Există și cercetători români ce s-au documentat și au elaborat lucrări despre conflictul din Malvine. Dintre aceștia îi menționez pe Mircea Gologan, care a realizat o analiză geografico-militară a teatrului de operații și a puterii de luptă a beligeranților, și pe Răzvan Pantelimon, care s-a axat pe elementele istorico-juridice care ajută la înțelegerea chestiunii Insulelor Malvine.

Consider că acest articol este prima încercare științifică dedicată exclusiv unei părți a conflictului pentru suveranitatea Insulelor Falkland elaborată în țara noastră și că valoarea acesteia rezidă atât în întâietatea ei, cât și în modul original de analiză a conflictului. Am optat pentru explicarea rațiunilor politico-diplomatice care au dus la escaladarea conflictului, bazându-mă pe importanța avută de *Operațiunea Rosario* de la începutul lunii aprilie a anului 1982.

Cunoașterea problematicei generale obținută prin documentarea realizată în anul 2012, atunci când, cu sprijinul domnului lect. univ. dr. Bogdan Antoniu, am realizat o lucrare de disertație ce are ca subiect conflictul pentru suveranitatea Insulelor Falkland, m-a determinat să aprofundez motivele care au stat la baza disputei mai sus menționate. Am elaborat propriul demers de analiză și cercetare ce s-a bazat pe un compozit de abordări.

Abordarea comparativă mi-a permis identificarea asemănărilor și diferențelor de la nivelul unor societăți care au la bază valori comune, dar care, în evoluția disputei, au avut percepții și moduri de aplicativitate diferite.

Abordarea empirică mi-a deschis noi orizonturi în analiza documentelor și a istoriografiei legate de conflictul din Atlanticul de Sud. Astfel am putut extrage valențele politico-diplomatice din descrierea luptelor desfășurate în arhipelag.

Abordarea istorică a fost cel mai des utilizată pentru că m-a sprijinit în înțelegerea evoluției relației dintre Marea Britanie și Argentina pe parcursul unei perioade mai mari de timp. Astfel, am putut constata cum schimbările sociale, politice și culturale din cele două state au afectat în mod evident și micuța comunitate din Falkland.

REZULTATELE CERCETĂRII

Context

Pe 23 martie 1976, în Argentina are loc o lovitură de stat în urma căreia puterea este preluată de o Juntă Militară formată din generalul Videla, generalul Agosti și amiralul Massera. Armata a fost întotdeauna foarte influentă în politica argentiniană, iar de-a lungul timpului au existat numeroase intervale de guvernare militară. În timpul dictaturii militare lucrările Congresului au fost suspendate, uniunile comerciale, partidele politice și guvernele provinciale au fost interzise, iar un număr foarte mare de persoane au fost persecutate din cauza vederilor de stânga (undeva între 9.000 și 30.000 de victime). Toate aceste interdicții au fost parte din „Războiul Murdar” – „Guerra Sucia” dus împotriva dizidenților și pentru a reduce la tăcere opoziția politică și socială.

În decembrie 1981, componența Juntei Militare se modifică, iar în funcția de președinte este pus generalul Galtieri. Alături de Galtieri, la conducere se mai aflau generalul Dozo și amiralul Anaya. Acesta din urmă avea o antipatie profundă față de tot ceea ce era britanic, iar în urma sprijinirii lui Galtieri pe timpul loviturii de stat, a pretins libertatea de acțiune în înlăturarea prezenței britanice din Falkland și Georgia de Sud (Gologan, 2007: 19).

Imediat după preluarea puterii, Comandamentul Flotei argentinieni a început planificarea, în cel mai mare secret, a două operațiuni: *Proiectul Alpha*, pentru stabilirea unei prezențe argentinieni clandestine în Georgia de Sud, și *Operațiunea Azul* (ce ulterior a primit numele de *Rosario*), al cărei obiectiv era ocuparea militară a Insulelor Falkland. Deoarece ambele operațiuni erau planificate în cel mai mare secret, de două colective diferite, nu s-a putut realiza coordonarea între acestea (Mayorga, 1998: 71).

În Marea Britanie, pe fondul unor tensiuni rasiale crescânde, este aleasă pe 4 mai 1979 Margaret Thatcher ca fiind noua prim-ministră a regatului. Problemele de natură economică alături de numărul tot mai mare de revolte din Irlanda de Nord au făcut ca poziția lui Margaret Thatcher să fie una destul de instabilă. În octombrie 1981, în cadrul Partidului Conservator a apărut o disidență care conspira împotriva lui Thatcher. Existau tot mai multe voci care pariau împotriva supraviețuirii politice a acesteia. Thatcher părea un lider slab, rupt de realitatea cotidiană, cu sprijin din ce în ce mai mic în cadrul partidului. Guvernarea se concentra pe reducerea inflației și a cheltuielilor publice, neglijând politica externă și cea de apărare. Hong Kong-ul urma să fie predat Chinei, iar mica colonie de insule din sudul Atlanticului urma să fie vândută sau închiriată Argentinei (Jenkins, 2013: online).

Decizia de retragere a vasului HMS Endurance a făcut ca Junta Militară argentiniană să considere guvernul britanic ca fiind nerăbdător să plece din Falkland. Dorința ministrului de externe britanic, Ridley, nu a fost pe placul membrilor Camerei Comunelor care au votat împotriva, astfel viziunea legată de politica externă a trebuit regândită. Guvernul britanic era surd la apelurile făcute de specialiști din diplomatie și a celor ce guvernau micul arhipelag, care insistau pentru consolidarea și apărarea insulelor.

La data invaziei argentinienne, populația insulelor număra 1.800 de locuitori. Într-o proporție covârșitoare, aceștia se declarau a fi britanici – 95% (The Falkland Islands Aide, 1982: 5). Arhipelagul era guvernat de către Rex Hunt, un fost pilot militar din cel de-al Doilea Război Mondial, care s-a alăturat în anul 1952 Serviciului Colonial și Diplomatic al Oficiului Extern din cadrul Guvernului Britanic. Acesta a fost numit în funcția de Guvernator al Insulelor Falkland și Înalt Comisar al Teritoriilor Britanice din Antarctica în data de 14 ianuarie 1980, fiind de altfel ultima poziție administrativă ocupată (Staff and wire reports, 2012: online).

Rex Hunt emitea anual, sau de câte ori i se solicita, un raport de activitate. În ianuarie 1982 trimitea guvernului britanic un asemenea raport în care își prezenta îngrijorarea legată de deteriorarea relațiilor localnicilor atât cu Argentina, cât și cu Anglia, respingea ideea transferului de suveranitate și întărea nemulțumirea față de neacordarea automată a cetățeniei britanice (Franks, 1983: 5). Tot în această misivă făcea anumite judecăți legate de activitatea Juntei Militare din Argentina, care autorizase survolarea insulelor de către Forțele Aeriene Argentinienne. Guvernatorul a primit un răspuns în data de 4 martie, ce sublinia faptul că atitudinea localnicilor și dorințele argentinienilor sunt pe punctul de a duce la o confruntare.

În lunile februarie și martie notele diplomatice sunt din ce în ce mai frecvente între cele două state. Se încerca negocierea și soluționarea diferendului privind suveranitatea. Era din ce în ce mai evident faptul că situația, în loc să se liniștească, se înrăutățește simțitor.

Previziunile cele mai sumbre prind contur odată cu incidentul Davidoff, produs la 19 martie 1982. Constantino Davidoff era un comerciant de fier vechi din Buenos Aires ce a achiziționat clădirea unei foste fabrici de prelucrare a balenelor, situată pe insula Georgia de Sud. Acesta avea un termen de trei ani de zile pentru a dezmembra fabrica și a recupera fierul astfel obținut. Din cauza faptului că vizitele acestuia, alături de aproximativ 15-18 muncitori, nu erau autorizate de către autoritățile britanice din Grytviken, s-au creat unele animozități la nivelul celor două state. Numeroase proteste au fost formulate de către reprezentanții diplomați britanici și argentinieni, lucru care a dus la o stare de incertitudine în ceea ce privește o eventuală confruntare armată pentru „eliberarea” insulei.

Britanicii considerau vizitele lui Davidoff ca fiind un paravan al flotei argentinienne pentru stabilirea unei prezențe argentinienne în Georgia de Sud, pe când argentinienii considerau evenimentul ca fiind unul supraevaluat și erau îngrijorați de prezența navei „spion” HMS Endurance în apropierea țărmului argentinian. Evenimentele au evoluat în ritm rapid, iar ambele tabere au optat pentru întărirea forței armate în zonă. Britanicii erau informați despre pregătirile făcute de marina argentiniană privind acțiunea militară directă asupra Insulelor Falkland, dar parcă erau „adormiți” de discuțiile de pace enunțate de către conducerea Juntei Militare. Unii autori pun acest lucru pe seama aroganței native a unei națiuni care nu fusese invadată cu succes din 1066. Britanicii au știut întotdeauna că Argentina ar putea să invadeze insulele, dar nimeni, se pare, nu a crezut că acest fapt se va întâmpla vreodată (Phillips, 2016: online).

Populația din Insulele Falkland a tot avertizat guvernul local de pregătirile ce sunt făcute de către aviația argentiniană ce survola zona sau de parașutiști ce erau trimiși la sol pentru a inspecta terenul și a strânge cât mai multe informații utile. Guvernatorul Hunt a transmis, la rândul său, numeroase rapoarte Ministerului de Externe Britanic prin care semnală prezența neautorizată în zonă și sublinia nevoia de respectare a legislației britanice și emiterea unor proteste oficiale adresate guvernului argentinian.

Toate aceste lucruri au dus la inițierea *Operațiunii Rosario*, în ciuda încercărilor președintelui Reagan de a soluționa pașnic diferendul (Franks, 1983: 78-79).

Desfășurarea Operațiunii Rosario

Având la bază puternice tulburări sociale și necesitatea găsirii unei supape de refulare „patriotice”, junta militară condusă de Galtieri a ordonat întocmirea unui „Plan Schematic de Campanie” pentru preluarea Insulelor Falkland (Gologan, 2007: 116). Acest plan includea și o operație militară de ocupare temporară a insulelor în scopul accelerării negocierilor cu Marea Britanie (Corum, 2006: 69). Obiectivul politic declarat era de a ocupa pentru a negocia.

De partea cealaltă a Atlanticului, Marea Britanie avea încă din februarie 1976 întocmit un plan de intervenție pentru apărarea Insulelor Falkland (Woodward, 1992: 88), în eventualitatea unei invazii argentinienne, bazat pe trei cursuri de acțiune probabile. Din punct de vedere teoretic, putem observa că factorii decizionali britanici erau pregătiți pentru o eventuală escaladare a conflictului. Obiectivul politic stabilit de la început era menținerea controlului asupra Insulelor Falkland (Gologan, 2007: 117).

Junta militară din Buenos Aires a ales să declanșeze *Operațiunea Rosario* înainte de data planificată inițial în încercarea de a nu permite întărirea garnizoanei britanice, ca urmare a incidentului Davidoff. Devansarea nu a ținut cont de câteva elemente extrem de importante, cum ar fi nefinalizarea recepției rachetelor Exocet sau pregătirea insuficientă a recruților (Gologan, 2007: 137). Factorul surpriză a făcut ca raportul de forțe să fie de 7 la 1 în favoarea argentinienilor, care au trimis în faza de invazie peste 500 de militari. Contingentul britanic de pe insule era format din două detașamente de Royal Marines format din 41 de bărbați plus câțiva oameni care întrețineau micul aerodrom și vasul de patrulare ce înconjura insulele din când în când (Phillips, 2018: 88).

Mesajele venite de la autoritățile britanice erau îmbucurătoare, dar distanța dintre insule și patria mare era una extrem de mare, peste 7.800 de mile:

„Vor fi două transporturi de trupe și cinci nave de război în largul insulelor la prima lumină. Au armură, au artilerie, au mortar, au acoperire aeriană. Și vom lupta cu ei până vom fi depășiți” - Caporalul Geordie Gill, Royal Marines.

Planul de invazie a fost ținut secret de către cei trei lideri ai juntei militare, care doreau o preluare prin forță, dar fără vărsare de sânge, a Insulelor Falkland. Pentru păstrarea secretului, sarcina redactării planurilor a fost încredințată unor generali, care le scriau de mână și nu aveau voie să le comunice nimănui. Operațiunea avea nevoie de o perioadă de 15 zile de la luarea deciziei până la executare. Planul nu prevedea anexe care să includă

sprrijinul logistic necesar, de aceea activitățile de planificare logistică s-au realizat ad-hoc de cei direct implicați.

Operațiunea Rosario se baza pe forța celor două grupări navale argentinienne constituite în principala baza navală argentiniană, Puerto Belgrano. Liderul forțelor armate argentinienne era viceamiralul Carlos Busser, un ofițer cu experiență care miza pe o rezistență limitată a micii garnizoane britanice. Invazia ar fi trebuit să fie finalizată rapid și fără vărsare de sânge, pentru a fi uitată rapid și poate chiar acceptată de Marea Britanie și Comunitatea Internațională. Se încerca pe cât posibil evitarea rănirii civililor, dar și a personalului militar britanic pentru a nu stârni mânia Marii Britanii și pentru a da aparența unei anexări pașnice și acceptabile.

Astfel, Busser a dezvoltat o strategie dublă, a cărei primă parte a fost numită de către Hugh Bicheno drept „Planul decapitării” (Bicheno, 2007: 43). Optzeci și patru de bărbați ai forțelor speciale argentinienne urmau să se împartă în două grupuri; primul trebuia să neutralizeze cazarma din Moody Brook, care se afla la vest de Stanley și Casa Governorului, prin infiltrarea în spatele liniilor inamice, folosind grenade de asomare și fum pentru a-i surprinde pe marinari și, astfel, să-i forțeze să se predea fără să tragă. Sánchez-Sabarots, unul dintre cei care au luat parte la asalt, își aduce aminte:

„Era încă complet întuneric. Aveam de gând să folosim gaze lacrimogene pentru a forța britanicii să iasă din clădiri și să-i prindem. Ordinele noastre nu erau de a provoca victime, dacă este posibil. Aceasta a fost cea mai dificilă misiune din cariera mea. Toată pregătirea noastră s-a concentrat pe luptă agresivă și să provocăm cât mai multe victime inamicului” (Middlebrook, 2012: 36).

Al doilea grup urma să atace frontal Casa Governorului, într-o operațiune de „smulgere” menită să-l prindă în viață pe Rex Hunt. Cea de a doua parte a planului se concentra pe forța explozivă de invazie formată din două segmente de militari totalizând peste 2800 de suflete ce aveau misiunea de a convinge rezistența să se predea fără a trebui să tragă vreun glonț.

„A fost un plan admirabil, dar nu a reușit să țină cont de mai mulți factori, printre care se numără și dorința de luptă a militarilor regali. Busser considera garnizoana colonială ca fiind una uitată, neglijând faptul că aceste grupuri de soldați își apărau prietenii, iubitele, soțiile și chiar, în unele cazuri, copiii lor” (Phillips, 2016: online)

Misiunea finală a Grupării Navale Amfibie, codificată TF 40 și comandată de contraamiralul Gualter Allara, era de a captura Port Stanley și de a prelua controlul administrativ asupra populației. Obiectivele intermediare ale TF 40 erau: capturarea aerodromului, a farului de lângă

Stanley și cazarma garnizoanei britanice de la Moody Brook. Pentru realizarea acestor obiective, planul prevedea o debarcare pe timp de noapte și exploatarea la maximum a avantajelor oferite de un atac surpriză și covârșitoarea superioritate numerică (Gologan, 2007: 43).

Operația urma să se desfășoare în 5 faze: - îmbarcarea; - deplasarea spre zona obiectivului; - atacul și cucerirea obiectivului; - consolidarea pozițiilor și preluarea controlului administrativ asupra populației; - reîmbarcarea tuturor pușcașilor marini debarcați (Department of State Bulletin, 1982: 83).

Garnizoana britanică avea un plan de apărare elaborat de către Rex Hunt și detaliat în raportul anual trimis „patriei mamă”. Pe măsură ce traficul radar și radio de pe coastă creștea, iar certitudinea invaziei era iminentă, mica forță armată britanică se pregătea pentru apărarea teritoriului. Guvernatorul i-a convocat pe cei doi seniori ai Marinei Regale la sediul Guvernului din Stanley pentru a discuta despre opțiunile pentru apărarea insulelor (Bound, 2006: 12). Datorită experienței sale, maiorului Mike Norman i s-a dat comanda generală a pușcașilor marini, în timp ce maiorul Gary Noott a devenit consilierul militar al guvernatorului Hunt.

Forțele britanice care se puteau opune atacului se cifrau la 68 de pușcași marini, 11 marinari de pe HMS Endurance, la care se adăugau 23 de membri ai Forței de Apărare Locală (dintr-un total de 130), plus un fost pușcaș marin care se mutase cu familia în insule (Department of State Bulletin, 1981: 83). Aceștia erau înarmați cu SLR-uri, puști semi-automate cu țeavă lungă și gloanțe de calibru 7.62 mm. Era o armă renumită pentru precizie și putere, o „armă ucigașă” al cărei impact era devastator asupra țintei propuse. Marele inconvenient era că această armă nu era concepută pentru utilizarea în lupte strânse, de stradă, ci destinată spațiilor deschise, câmpurilor în mod special (Phillips, 2016: online). Pe lângă acest tip de armă mai existau unele antitanc, dar foarte puține, și câteva mitraliere și pistoale. Pentru a completa acest arsenal mic și inadecvat, au existat câteva role mici de sârmă ghimpată, care au fost înșirate în grabă peste cea mai probabilă dintre plajele de debarcare.

Comandantul garnizoanei britanice, maiorul Mike Norman, nu avusese timp suficient pentru a distruge pista aerodromului, a mina plajele sau a bloca căile de apropiere spre port. În schimb, a făcut tot ce a putut în puținul timp avut la dispoziție, blocând pista aeroportului cu carcase de vehicule.

Concepția operațiunii de apărare sau, mai corect spus, de întârziere a forțelor de invazie a inclus:

- organizarea unui post de observare cu vedere la cel mai probabil loc pentru debarcare, compus din doi militari înarmați cu o mitralieră și 1.600 de cartușe;
- organizarea unei poziții de tragere la aeroport, ocupată de 6 militari, dotați cu armament ușor de infanterie, având misiunea de a deschide focul asupra oricărei aeronave argentiniene;
- organizarea unei poziții de tragere pe drumul de la aeroport spre oraș, ocupată de 6 militari, dotați cu armament ușor de infanterie, având misiunea de a deschide focul asupra oricărui vehicul argentinian;
- fortificarea reședinței guvernatorului Hunt cu restul de militari la dispoziție (Stickney, 1983: 6).

La miezul nopții de 1 aprilie, comandantul garnizoanei britanice și-a adunat oamenii și le-a transmis ordinele de executat, fără a ascunde că, deși în mod evident vor fi copleșiți numeric, datoria lor este să le administreze argentinienilor măcar o lovitură care să „le dea sângele pe nas” (Chenette, 1987: 21). Militarii dispuși pe drumul ce lega aeroportul de oraș au primit misiunea de a hărțui inamicul pe timpul apropierei de oraș, apoi să rupă lupta și să se retragă spre reședința guvernatorului unde se va da bătălia finală (Hoffmann, 1984: 15).

La ora 23:00, submarinul AR Sante Fe a debarcat în vecinătatea York Point 10 scafandri de luptă, care s-au deplasat la țărni în trei bărci Zodiac. Aici, au marcat imediat plaja Orange, pregătind sosirea vehiculelor amfibii blindate (LVTP). ARA Santa Fe a intrat din nou în imersiune și s-a poziționat la est de Port Stanley (Gologan, 2007: 45).

Forțele argentiniene au început operațiunea de debarcare în primele ore ale zilei de 2 aprilie. Distrugătorul ARA Santísima Trinidad a ancorat la 500 de metri de țărni și a debarcat 80 de pușcași marini în 20 de bărci de asalt. Cei 80 aveau misiunea de a ataca și cuceri, până dimineață, cazarma Moody Brook și reședința guvernatorului (Naughton, 1982: 6). Detașamentul s-a despărțit în două grupuri și au atacat, aproape simultan, cele două obiective (Germain, 1984: 135).

Nava desant ARA Cabo San Antonio, protejată de un distrugător și o corvetă, a început lansarea la apă, la 06:30, a 19 vehicule amfibii blindate, fiecare cu 25 de pușcași marini la bord. Amfibiile au debarcat trupele pe plaja Orange fără să aibă de înfruntat rezistență, deoarece cei doi militari britanici erau poziționați pe plaja Purple, învecinată cu Orange (Chenette, 1987: 22). După debarcare, pe timpul deplasării spre oraș, ca urmare a acțiunii

militarilor britanici, care au deschis focul, a fost avariat ușor doar unul din cele 19 blindate.

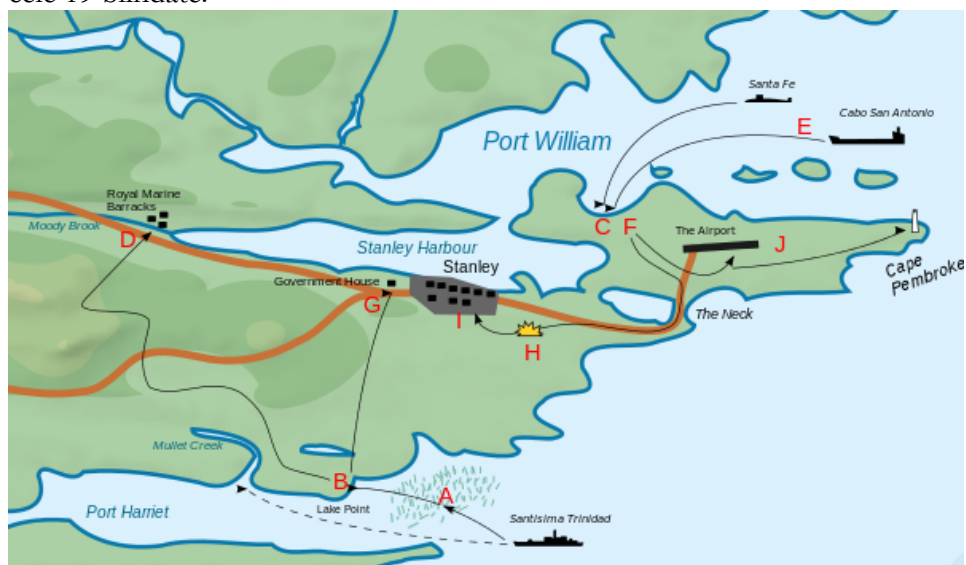

Fig. 1: Traseele adoptate de insurgenți în etapa de invazie a insulei
(Phillips, 2016: online)

Până la ora 08:30, forțele argentinieni debarcate ocupaseră aerodromul și curățaseră pista de obstacole puse de pușcașii marini britanici. Imediat, aeronavele de transport argentinieni au început să aterizeze cu trupe suplimentare din Regimentul 25 Infanterie, care trebuia să constituie ulterior garnizoană argentiniană în Falkland (Germain, 1984: 138).

Pușcașii marini britanici dispuși în afara orașului, după îndeplinirea misiunii de hărțuire a inamicului debarcat, nu au putut să se retragă către reședința guvernatorului deoarece au fost întâmpinați la intrarea în oraș cu tiruri intense de arme automate. La apariția zorilor zilei de 2 aprilie, luptele din jurul reședinței guvernatorului s-au intensificat. În timpul schimbului de focuri, 3 argentinieni au fost loviți de focul britanicilor, iar alți 3, ce reușiseră să pătrundă în reședință, au fost luați prizonieri (Germain, 1984: 138).

La apariția primelor blindate (având tunuri automate de 30 mm), realizând că rezistența devine inutilă, guvernatorul Rex Hunt a ordonat pușcașilor marini britanici să înceteze focul și, după o scurtă discuție cu contraamiralul Busser, comandantul forțelor debarcate, a decis să se predea cu întreaga garnizoană.

La ora 10:00, steagul britanic fusese înlocuit cu cel alb-bleu al Argentinei (Anderson, 2002: 80).

La sfârșitul operațiunii de debarcare, Argentina avea în Insulele Falkland aproximativ 600 de pușcași marini și 280 militari din Forțele Terestre și Aeriene. Pierderile suferite de Argentina se cifrau, în funcție de sursele citate, la 5 morți și 17 răniți (Chenette, 1987: 23). Deși este posibil ca numărul de morți din Argentina „să fi fost jenant de mare și merită să ne amintim că acoperirea morții nu a fost nouă pentru Junta ...” (Bound, 2007: 26). Obiectivul fusese îndeplinit fără ca niciun militar sau cetățean britanic să fi fost rănit.

La 700 de mile spre sud-est, la Leith, locotenentul Astiz și oamenii săi au ridicat steagul argentinian și au semnat, în prezența muncitorilor, o declarație prin care redenumeau Georgia de Sud – „Insula Sfântul Petru” – Isla San Pedro.

În dimineața zilei de 3 aprilie 1982, Astiz și oamenii săi, cu sprijinul naval și aerian, au debarcat la Grytviken, după o luptă îndârjită cu cei 22 de pușcaci marini britanici condamnați de locotenentul Mills. Înainte de a se preda, englezii au reușit să distrugă un elicopter, să avarieze grav o corvetă, să ucidă doi și să rănească cinci militari argentinieni (Eddy, 1982: 93-94).

Argentina obținuse ceea ce își dorea și se pregătea de negocieri, pe când Anglia avea cu totul alte planuri.

Concluzii

Reacția favorabilă și extrem de puternică a populației argentinieni la cucerirea Insulelor Falkland și efervescența patriotică din zilele imediat următoare invaziei au determinat ca junta militară să-și modifice obiectivul politic inițial și să-și propună să păstreze insulele cu orice preț, chiar dacă ar fi trebuit să lupte cu Marea Britanie pentru acestea. Decizia a fost una neprevăzută în „Planul Schematic de Campanie”, ceea ce a făcut ca forțele și mijloacele necesare pentru o asemenea misiune nici măcar să nu fi fost luate în calcul. Ce a urmat datorită schimbării obiectivului politic a avut un evident caracter de improvizație, iar rezultatele au fost pe măsură.

Din momentul în care dezastrul a fost iminent, Thatcher a știut că se va confrunta cu umilințe și chiar cu o posibilă demitere. Acesta a fost declicul de care a avut nevoie pentru a deveni cea „Doamnă de Fier” a politicii britanice, schimbându-se într-o noapte dintr-un Chamberlain într-un Churchill (<https://www.theguardian.com/politics/2013/apr/09/margaret-thatcher-falklands-gamble>). A reușit chiar de a doua zi să transforme această rușine națională într-un scop comun, iar deciziile comandanților săi militari au fost sprijinite de aceasta până la capăt. Astfel, s-a pus la punct o strategie de recucerire a insulelor formată din patru etape ce prevedeau dislocarea

unei forțe de intervenție în Atlanticul de Sud, realizarea blocadei aero-navale în jurul insulelor, debarcarea și înfrângerea garnizoanei argentinienne și, bineînțeles, reinstalarea administrației britanice.

Operațiunea Rosario a fost una dintre cele mai inegale lupte din istoria militară a secolului XX, dar cu o decență și respect de ambele tabere, având în vedere tratamentul impus localnicilor și modul de luptă abordat. Și la nivel politico-diplomatic au avut loc schimbări cu reverberații la nivelul întregii lumi. Junta Militară, absorbită de victoria de etapă și de transformarea demonstrațiilor de pe străzile din Buenos Aires din unele concentrate împotriva guvernului în unele ce manifestau sprijin sincer pentru cei ce ordonaseră acțiunea militară, au supraalimentat deja existentul spirit naționalist care a creat imaginea unei Argentine cu valențe de mare putere regională. Deciziile luate de Junta Militară au făcut ca sprijinul american să dispară, iar la scurt timp, și în urma rezultatelor militare, și sprijinul populației să aibă aceeași turnură. În doar un an și jumătate de la începutul *Operațiunii Rosario*, ultima dictatură militară a fost înlăturată de la putere. În Marea Britanie, șocul *Operațiunii Rosario* a trezit la viață un prim-ministru absorbit de problemele interne, ce a reușit să readucă experiența bucuriei unui nou triumf militar unei națiuni obișnuite de-a lungul istoriei cu asemenea momente. Nu a însemnat doar revirimentul politic a lui Thatcher (ea câștigând 10 puncte procentuale în urma deciziilor luate după *Operațiunea Rosario*), ci și recunoașterea internațională, în special a Statelor Unite ale Americii și U.R.S.S., pentru modul în care a gestionat situația.

Deși, după război, relațiile dintre Argentina și Marea Britanie au fost foarte reci, acestea ajunseseră la o oarecare normalizare la începutul secolului XXI. Începând cu 2007 și alegerea Cristinei Fernandez de Kirchner ca președinte al Argentinei, relațiile dintre cele două state au cunoscut, din nou, o criză majoră. În 2013 s-a ajuns chiar la solicitarea oficială de returnare a Insulelor Falkland, iar anul 2014 a fost și mai încordat din cauza achiziționării de către guvernul argentinian a 24 de avioane de luptă. Pe fondul acestor provocări ale autorităților argentinienne, Marea Britanie a solicitat returnarea unui împrumut de 45 de milioane de lire pe care fosta juntă militară îl folosea pentru achiziționarea de echipamente necesare invaziei din 1982 a Insulelor Falkland (Ilie, 2018: 31). În septembrie 2016, Marea Britanie și Argentina au publicat o declarație comună care pune bazele unui acord larg de colaborare, privitor la Insulele Falkland, ce includea comerțul și exploatarea zăcămintelor de țitei, pescuitul și altele. Acest pas făcut pentru normalizarea relațiilor dintre cele două state nu a fost continuat și în anul următor, atunci când ministra de externe argentiniană declara, pe fondul ieșirii Marii Britanii din Uniunea Europeană, că se va pierde susținerea

aliaților europeni pentru controlul insulelor din Atlanticul de Sud. Suveranitatea Insulelor Falkland va fi și pe viitor un subiect spinos de relaționare între Marea Britanie și Argentina, ceea ce face ca cercetătorul specializat în studii diplomatice să-și mențină atenția pe subiectul în cauză.

References

- Anderson, Duncan (2002). *The Falklands War. Essential Histories*. Oxford, UK: Osprey Publishing.
- Bound, Graham (2012). *Fortress Falklands: Life under siege in Britain's last outpost*. Barnsley, UK: Pen&Sword Books.
- Bicheno, Hugh (2007). *Razor's Edge: The unofficial history of the Falklands War*. London, UK: Orion Publishing Group.
- Chenette, Richard (1987). *The Argentine Seizure of the Malvinas (Falkland) Islands: History and Diplomacy*. Quantico, Virginia, USA: Marine Corps Development and Education Command.
- Ciucă, Aurora (2018). *Vespasian V. Pella și idealul păcii prin drept*. Iași, România: Lumen.
- Ciucă, Aurora (2019). *Drept internațional public*. Iași, România: Lumen.
- Corum, James (2002). „Argentine Airpower in the Falklands War, An Operational View”, in *Air and Space Power Journal*, Vol.16, Issue 3. Dayton, Ohio, USA: Air Force Research Institute.
- Eddy, Paul (1982). *The Falklands War. The full story by Sunday Insight Team*. London, UK: Sphere Books Limited.
- Franks, Lord (1983). *Falkland Island Review, Report of a Committee of Privy Counsellors*. London, UK: Her Majesty's Stationery Office.
- Germain, Lawrence (1984). „A diary of the Falklands Conflict”, in *Military Lessons of the Falkland Islands War: Views from the United States*. Boulder, Colorado, USA: Westview Press.
- Gologan, Mircea (2007). *Războiul din Falkland. Ce au făcut bine și unde au greșit beligeranții?*. București, România: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”.
- Hoffmann, Olga (1984). *Sovereignty in Dispute. The Falklands/Malvinas, 1493-1982*, Boulder, Colorado, USA: Westview Press Inc.
- Ilie, Daniel (2018). *Conflictul din insulele Malvine*. București, România: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”.
- Jenkins, Simon (2013). „How Margaret Thatcher's Falklands gamble paid off”, in *The Guardian*, 9 Aprilie 2013, online: <https://www.theguardian.com/politics/2013/apr/09/margaret-thatcher-falklands-gamble>.

- Mayorga, Horacio (1998). *No vencidos. Relato de las operaciones navales en el conflicto del Atlántico Sur*. Buenos Aires, Argentina: Planeta.
- Middlebrook, Martin (2012). *The Falklands War*. Barnsley, UK: Pen&Sword Books.
- Naughton, John (1983). *Lessons of the Falkland War, 1982. A political perspective*. Maxwell AFB, Alabama, USA: Air Command and Staff College.
- Phillips, Ricky (2018). *The first casualty: the untold story of the Falklands War*. Independently Published.
- Phillips, Ricky (2016). *Operation Rosario – The real story (Part 1)*. online: <https://rickydpillipsauthor.wordpress.com/2016/03/03/operation-rosario-the-real-story-part-1/>.
- Staff and wire reports (2012). „Rex Hunt, British governor at time of the Falklands, dies at 86”, in *The Washington Post*, online: https://www.washingtonpost.com/local/obituaries/rex-hunt-british-governor-at-time-of-falklands-war-dies-at-86/2012/11/12/001e4b24-2cfd-11e2-a99d-5c4203af7b7a_story.html.
- Stickney, Ronald (1983). *Lessons of the South Atlantic Conflict*. Maxwell AFB, Alabama, USA: Air Command and Staff College.
- Woodward, Sandy (1992). *One hundred days*, London, UK: Naval Institute Press.
- ***, Department of State Bulletin, June 1982.
- ***, *The Falkland Islands Aide Memoire*, Royal United Service Institute, 1982.